

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І Н С Т Р У К Ц І Я

№ 66

**з охорони праці
при проведенні лабораторних робіт
в лабораторіях кафедри електроенергетики**

м. Суми

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказ ректора
від 18.01.2024 р.
№ 0034-І

І Н С Т Р У К Ц І Я № 66

З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ В ЛАБОРАТОРІЯХ КАФЕДРИ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія інструкції поширюється на працівників, які проводять лабораторні роботи в лабораторіях кафедри електроенергетики.

1.2. До проведення лабораторних робіт допускаються працівники не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд та не мають протипоказань, вступний та первинний інструктажі з питань охорони праці, мають спеціальну підготовку на право виконання таких робіт та групу з електробезпеки не нижче III, а при виконанні робіт в лабораторії високих напруг – не нижче IV.

1.3. Працівники повинні один раз на 3 місяці проходити повторні інструктажі з питань охорони праці, а при виконанні разових робіт, безпосередньо не пов'язаних із посадовими обов'язками або обов'язками за спеціальністю, – цільовий інструктаж відповідно до характеру виконуваної роботи.

1.4. Один раз на рік працівники повинні проходити перевірку знань Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів (ПБЕЕС), Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів (ПТЕЕС), правил пожежної безпеки та інструкцій з охорони праці.

1.5. Кожен працівник під час виконання своїх трудових обов'язків повинен:

– виконувати тільки ту роботу, яка передбачена його посадовою чи робочою інструкцією або доручена йому керівником;

– дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;

– знати будову і принцип роботи лабораторного обладнання;

– дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території університету;

– знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогасіння та уміти ними користуватися;

– знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги санітарно-гігієнічних норм і правил, вміти надавати домедичну допомогу;

– користуватися передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту.

1.6. Палити та приймати їжу дозволяється тільки у спеціально відведених для цього місцях.

1.7. Основними шкідливими та небезпечними виробничими факторами, які за певних обставин можуть призвести до травматизму чи професійних захворювань, є такі:

– підвищена напруга електричної мережі;

– частини електрообладнання, що рухаються чи обертаються;

– підвищена напруженість електромагнітного поля.

1.8. Працівник безоплатно забезпечується спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до діючих Типових галузевих норм чи норм, передбачених колективним договором.

1.9. Працівник має право відмовитися від роботи, якщо умови її виконання створюють загрозу його здоров'ю або життю чи суперечать вимогам нормативних актів з охорони праці.

1.10. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе адміністративну, дисциплінарну та карну відповідальність згідно діючого законодавства України.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Працівник перед початком роботи повинен:

– одягнути та привести до ладу передбачені для виконання роботи спецодяг та спецвзуття;

– підготувати необхідні для проведення роботи інструменти та прилади, прибрати усе зайве;

– перевірити зовнішнім оглядом стан та справність захисного заземлення лабораторних стендів та приладів, цілісність ізоляції та металевих наконечників з'єднувальних проводів;

– переконатися, що вимикачі живлення встановлені у положенні «ВИМКНЕНО», ручки регулювання величини напруги джерела струму знаходяться у нульовому положенні, перемикачі виду робіт та вимірювальних приладів виставлені згідно категорії вимірювання;

– проконтролювати надійність огороження рухомих частин (муфти, вали, гальмівні диски тощо) електричних машин;

– переконатися в достатній освітленості робочого місця; при недостатньому освітленні задіяти переносні освітлювальні пристрої.

2.2. При виявленні загрози безпечному проведенню роботи, необхідно доповісти про це безпосередньому керівнику і до роботи не приступати. Дозволяється приступати до роботи тільки після усунення виявлених недоліків.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Складати схеми електричних кіл слід забезпечуючи, при цьому, високу надійність та щільність контактів усіх роз'ємних з'єднань.

3.2. Після складання цих схем слід перевірити правильність їх складання та відповідність принциповій схемі, перевірити готовність подачі напруги та попередити оточуючих, що вмикається живлення.

3.3. Під час проведення лабораторних робіт необхідно постійно слідкувати за роботою обладнання, показаннями контрольно-вимірювальних приладів.

3.4. Забороняється:

– залишати без нагляду працюючі стенди, прилади, обладнання;

– проводити будь-які перемикання та перескладати схеми у обладнанні, яке знаходиться під напругою;

– відкривати захисні панелі чи дверцята, знімати захисні огороження, торкатися оголених частин обладнання, які знаходяться під напругою.

3.5. У випадку виявлення будь-яких відхилень від нормальної роботи обладнання, роботу слід негайно припинити, обладнання вимкнути та повідомити про це безпосереднього керівника.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Вимкнути живлення, розібрати схеми, від'єднати проводи та прилади, покласти їх у призначене для їх зберігання місце.

4.2. Зняти спеціальний одяг, спецвзуття, інші ЗІЗ та помістити їх до місця зберігання.

4.3. Вимити руки, обличчя, при необхідності прийняти душ, переодягнутися у чистий одяг.

4.4. Доповісти керівнику про виявлені під час роботи недоліки.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В процесі роботи можуть виникнути наступні аварійні ситуації:

- загоряння обладнання або матеріалів, виникнення пожежі;
- пошкодження ізоляції електрообладнання, виникнення напруги дотику та крокової напруги.

5.2. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно:

- обгородити небезпечну зону і не допускати в неї сторонніх осіб; якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не повинна призвести до більш тяжких наслідків, необхідно її зберегти такою, якою вона була на момент настання події, для проведення розслідування;

- при пожежі приступити до її ліквідації; якщо погасити пожежу своїми силами неможливо, викликати пожежну команду;

- повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. У разі настання нещасного випадку:

- негайно звільнити потерпілого від дії уражаючого фактору;
- перенести його в безпечне місце;
- визначити стан потерпілого, при необхідності надати йому домедичну допомогу, а у тяжких випадках викликати "швидку медичну допомогу".

5.4. При ліквідації аварійної ситуації виконувати вказівки керівника робіт.

Склав:

Завідувач лабораторії кафедри електроенергетики

Микола НИКИФОРОВ

Узгоджено:

Начальник відділу охорони праці

Олег КОМІСАР

В.о. начальника юридичного відділу

Наталія ЗАЇКА